

Finansminister Trygve Slagsvold Vedum

29.08.2023

Statsbudsjett 2024 - Behov for tydelig kompetansegrep for framtiden

Behovet for et grønt og digitalt skifte samt økt etterspørsel etter energi vil føre til store endringer i etterspørsel etter kompetanse i arbeidsmarkedet framover. Hvis regjeringen skal oppnå sine mål må tilbudet av ingeniør- og teknologkompetanse økes.

I tillegg til å bidra til at norsk arbeidsliv har tilgang på kompetansen arbeidslivet etterspør, er det viktig at regjeringen fører en ansvarlig politikk som sikrer energiproduksjon og -forsyning, styrker norske virksomheters konkurransekraft og fortsatt høy sysselsetting. Det forutsetter en politikk for lav inflasjon, stabil kronekurs, forutsigbar rente og et konkurransedyktig skatteregime for næringslivet.

Studieplasser

Det er behov for en ny og gjennomgående teknologi- og realfagssatsning som sikrer at vi klarer å møte etterspørselen i et arbeidsmarked som endrer seg raskt. En slik satsning bør inneholde:

- Styrking av realfag og teknologi i grunnskole og videregående skole
- Styrking av finansieringen av teknologitunge utdanninger i høyere utdanning
- Øke antall studieplasser innen teknologiske fag

IKT-studieplasser

Undersøkelser viser at Norge vil trenge 40 000 flere arbeidstakere med IKT-utdanning fram mot 2030. Det er derfor behov for å styrke disse utdanningene betydelig i årene framover. Det vil være behov for å øke antallet studieplasser innen blant annet maskinlæring, IKT-sikkerhet og systemutvikling. Samlet sett vil det i 2024 være behov for å etablere minst 1700 nye IKT studieplasser.

Bioingeniørutdanningene

Laboratoriemedisin er en bærebjelke i dagens helsetjeneste. Samtidig vet vi det er vanskelig å få besatt bioingeniørstillinger i alle helseregioner og behovet vil øke framover. God beredskap innebærer tilgang på tilstrekkelig kompetent personell. Vi har opplevd at fødeavdelingen på Nordlandssykehuset på Stokmarknes måtte stenge på grunn av bioingeniørmangel. Det er en situasjon som det må arbeides målrettet for å unngå både der og andre steder.

Det er derfor helt avgjørende at antallet fullfinansierte bioingeniørstudieplasser økes betydelig og at driftsbudsjettet på en så teknologitung utdanning økes. Vi vil spesielt peke på behovet i Innlandet hvor Høgskolen i Innlandet på eget initiativ har funnet midlertidige midler for å kunne utdanne bioingeniører. NITO håper regjeringen statsbudsjettet for 2024 endelig får på plass langsiktig og stabil finansiering av disse studieplassene. Andre steder er det hverken tilstrekkelig areal, lærerressurser eller praksisplasser til flere studenter enn det de allerede har. Tilgangen til

praksisplasser er den enkeltfaktoren som har mest å si for dimensjonering av bioingeniørutdanning. For å øke antallet studieplasser, må flere praksisplasser etableres.

Etter- og videreutdanning

Skal vi lykkes med et kunnskapsintensivt arbeidsliv må det sterkere insentiver til for at flere skal få mulighet til etter- og videreutdanning. NITO har følgende forslag til tiltak:

- Kompetanseutvikling må gjøres til en opparbeidet rettighet forankret i lov og avtaleverk
- Etablering av regionale kompetansefond styrt av partene i arbeidslivet
- Langsiktig finansiering av bransjeprogrammene for kompetanseutvikling
- Styrke studieforbundene under Kunnskapsdepartementets budsjett

Fjern forhøyet arbeidsgiveravgift nå!

I statsbudsjettet for 2023 ble arbeidsgiveravgiften midlertidig økt for lønn over 750 000 kroner, mens det i revidert kom signaler om at det skal nedtrappes framover. Arbeidsgivers kostnader ved å ha høyt produktive og godt utdannede arbeidstakere har derfor i mange tilfeller økt. Signalene den midlertidige økningen gir er svært uheldige. NITO frykter blant annet at økningen kan virke utstøtende for godt voksne arbeidstakere med inntekter litt over gjennomsnittslønnen. Det være et brudd på arbeidslinja i arbeidslivspolitikken. NITO ber derfor regjeringen fjerne den forhøyede arbeidsgiveravgiften allerede i statsbudsjettet for 2024.

Mer av alt, raskere. -Følg opp energikommisjonen

NITO støtter Regjeringens ambisjon om å føre en energipolitikk hvor rikelig tilgang på fornybar energi fortsatt skal være et konkurransefortrinn for norsk industri. Norge vil i løpet av få år vil få et kraftunderskudd dersom det ikke settes inn betydelige tiltak nå. Det er derfor viktig at forslaget til statsbudsjett følger opp Energikommisjonens forslag.

Det er viktig at Regjeringen legger best mulig til rette både for økt produksjon og mer effekt. Vi forventer derfor at ambisjonen fra Hurdalsplattformen om økt norsk vannkraftproduksjon følges opp, ved å legge til rette for bedre vedlikehold, oppgradering og fornyelse av eksisterende vannkraftanlegg. Vi er skeptiske til skattegrep som bidrar til å gjøre slike tiltak mindre lønnsomme. NITO støtter gjenopptakingen av konsesjoner for vindkraft på land og mener dette kan gi et viktig bidrag til den norske kraftbalansen. Det er imidlertid sentralt at utbygging skjer på steder med lokal aksept og at viktige naturverdier ivaretas. For solenergi må det ryddes opp i ulike regulatoriske hindringer som virker negativt på videre vekst.

Nett

NITO støtter hovedkonklusjonene i *NOU 2022: 6 Nett i Tide – om utvikling av strømmettet* og ser fram til konkret oppfølging som blant annet inkluderer tiltak i NVE for å redusere tidsbruken i konsesjonsprosessene og mer bruk av «fast-track» for enklere saker. I den sammenheng var det positivt at regjeringen i statsbudsjettet for 2023 støttet konsesjonsmyndighetene med betydelige midler for å sikre en mer effektiv saksbehandling. Vi forventer at dette arbeidet fortsetter og at kapasiteten for saksbehandling styrkes ytterligere i statsbudsjettet for 2024 for å forhindre forsinkelser i årene som kommer.

Energieffektivisering

Tiden er overmoden for en kraftfull satsing på energieffektivisering. Det er positivt at NVE får et tydelig og koordinerende ansvar i en slik satsing. Samtidig etterlyser NITO større ambisjoner, en tydeligere plan og mer friske midler bak en slik satsing. Vi har store forventninger til den varslede handlingsplanen som kommer i forbindelse med statsbudsjettet for 2024. Den bør se bredt på potensialet for energieffektivisering i alle deler av norsk økonomi. Energikommisjonen la som kjent

fram et mål om opp mot 20 TWh spart innen 2030. Den ambisjonen bør i oppfølgingen føre til en konkret plan med gode virkemidler.

ENOVA er i dag det mest sentrale virkemidlet, og NITO ønsker en tydelig føring for hvor mye som skal brukes til energieffektiviseringstiltak med bruk av moden teknologi.

NITO – Norges ingeniør- og teknologorganisasjon, er landets største organisasjon for ingeniører og teknologer med bachelor, master og høyere grad. Vi har mer enn 100 000 medlemmer fordelt på alle sektorer.

Vennlig hilsen

Trond Markussen
President

Egil Thompson
Generalsekretær